

HET OBJECT VAN DE MAAND

De slakkendodende vlieg *Pherbellia annulipes* (Diptera: Sciomyzidae), nieuw voor Nederland

Paul L.Th. Beuk, Natuurhistorisch Museum Maastricht, De Bosquetplein 6-7, 6211 KJ Maastricht

Tijdens een excursie op de Riesenbergrug bij Cadier en Keer op 21 mei 2011 werden twee kleine slakkendodende vliegen gevangen die in eerste instantie opzij werden gezet als *Pteromicra spec.* Enkele dagen later bleek dat de twee vliegen met de Palaearctische tabel voor *Pteromicra* (ROZKOŠNÝ, 1987) niet op naam konden worden gebracht. Nadere bestudering van de tabel tot de genera (ROZKOŠNÝ, 1987) leerde dat het om een soort van het geslacht *Pherbellia* ging. De beide genera lijken redelijk veel op elkaar, zeker als de vliegen op alcohol worden bewaard, zoals de twee verzamelde exemplaren. Hierdoor was een van de makkelijkere kenmerken, de bestuiving op het lichaam, niet goed zichtbaar. Bij *Pteromicra* is het lichaam altijd glanzend en bij *Pherbellia* is er een bestuiving aanwezig. Daarnaast geldt dat bij *Pherbellia* de wangen (de ruimte onder de ogen aan de zijkant van de kop) over het algemeen breed zijn en maar bij een beperkt aantal soorten smal, zoals bij *Pteromicra* het geval is. De twee exemplaren behoorden tot een soort met smalle wangen. Determinatie met de tabel voor NW-Europese soorten (REVIER & VAN DER GOOT, 1989) leidde tot *Pherbellia annulipes* (ZETTERSTEDT, 1846), een soort die nog niet eerder uit Nederland werd gemeld. Verdere bestudering van een recentere tabel tot de Palaearctische soorten van *Pherbellia* (ROZKOŠNÝ, 1991) en vergelijking met een later beschreven soort (MERZ & ROZKOŠNÝ, 1995) gaf aan dat het niet om een soort kon gaan die nog niet was opgenomen in de tabel van REVIER EN VAN DER GOOT (1989). Op 3 juli 2012 werd een derde exemplaar van *Pherbellia annulipes* gevonden op een ruit van het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Pherbellia annulipes is wijdverspreid in Europa: Zweden, Noorwegen, Denemarken, Duitsland, Verenigd Koninkrijk, Frankrijk (inclusief Corsica), Zwitserland, Oostenrijk, Polen, Tsjechië, Slowakije, Bos-



Copula van *Pherbellia annulipes* (foto: John Hallmen).

Om het eeuwfeest van het Natuurhistorisch Museum Maastricht extra luister bij te zetten, maken we in 2012 een selectie van aparte, fraaie of anderszins tot de verbeelding sprekende stukken uit de museumcollecties. Het uitgekozen object zal voor de duur van een maand in een wisselvitrine worden geplaatst, met verwijzing naar het hierop betrekking hebbende artikel in het Natuurhistorisch Maandblad van die maand.



nië en Herzegovina, Italië (inclusief Sicilië) en Spanje behoren tot zijn areaal (ROZKOŠNÝ & KNUTSON, 2011). Gezien deze verspreiding was het een kwestie van tijd tot dat deze soort in Nederland zou worden aangetroffen.

REVIER & VAN DER GOOT (1989) vatten de op dat moment bekende gegevens over de biologie van deze vlieg samen. Volgens hen is het een soort van loofbos, waar ze ver van water gevangen worden boven bemoste boomstompen, vooral in open beukenbos, terwijl larven van Sciomyzidae in het algemeen predatoren van waterslakken zijn. MUNARI (2011) karakteriseerde de soort als typisch voor nog meer terrestrische habitats, in het bijzonder vochtige graslanden en struikgewas, waar deze soort soms in grote aantallen kan worden aangetroffen. REVIER & VAN DER GOOT (1989) geven aan dat eitjes worden afgezet op (vers) mos. Volgens VALA (1989) leven de larven van terrestrische slakjes van de familie Entodontidae, maar onder laboratoriumomstandigheden werd de landslak *Discus rotundatus* (O.F. Müller, 1774) (Discidae) aangevallen (REVIER & VAN DER GOOT, 1989). In het laboratorium at de larve de slak, die na ongeveer vier dagen stierf, op en, indien niet volgroeid, verliet de larve het slakkenhuis en viel een tweede slak aan. Verpopping vond plaats in het slakkenhuis. In het laboratorium lukte het echter niet volwassen vliegen uit te kweken.

Literatuur

- MERZ, B & R. ROZKOŠNÝ, 1995. A new *Pherbellia* (Diptera: Sciomyzidae) from Central Europe. Mitteilungen der Schweizerischen Entomologischen Gesellschaft 68: 435-440.
- MUNARI, L., 2011. Insecta. 18. Diptera, Sciomyzidae. Conservazione Habitat Invertebrati 5: 869-871.
- REVIER, J.M. & V.S. VAN DER GOOT, 1989. Slakkendodende vliegen (Sciomyzidae) van Noordwest-Europa. Wetenschappelijke Mededeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 191
- ROZKOŠNÝ, R., 1987. A review of the Palaearctic Sciomyzidae (Diptera).
- ROZKOŠNÝ, R., 1991. A key to the Palaearctic species of *Pherbellia* Robineau-Desvoidy, with description of three new species (Diptera, Sciomyzidae). Folia Acta Entomologica Bohemoslovaca 88: 391-406.
- ROZKOŠNÝ, R. & L. KNUTSON, 2011. Sciomyzidae: *Pherbellia annulipes*. Fauna Europaea, Version 2.4 - 27 January 2011. 20 augustus 2012. http://www.faunaeur.org/full_results.php?id=405000.
- VALA, J.-C., 1989. Diptères Sciomyzidae Euro-Méditerranéens. Faune de France 72: 1-300.